

La inesperada visita d'Edna St. Vincent Millay

GETTY

DAMIÀ ALOU

Edna St. Vincent Millay, nascuda a Rockland, Maine, el 1892, és una de les grans poetes desconegudes del modernisme

americà, tant en català com en castellà. I si el seu desconeixement en català queda superat ara per la magnífica selecció i traducció que ens ofereix Marcel Riera –a punt de convertir-se ja en un dels principals ambaixadors de la poesia anglosaxona en català–, en el cas del castellà esperem veure també aviat una antologia de Millay preparada per la traductora Ana Mata, de qui vaig tenir l'honor de ser professor.

Millay va conèixer un èxit immediat amb la publicació del poema *Renaissance*, que aparegué a l'influent antologia *The lyrical years* el 1912, i que va suposar un cant del cigne d'un tipus de poesia una mica sensiblera que acabaria enterrada per l'aparició, aquell mateix any,

de *Poetry: A magazine of verse*, de Harriet Monroe, on traurien el cap Vachel Lindsay, Carl Sandburg, Ezra Pound i T.S. Eliot, i que suposà la verdadera revolució de la poesia americana. El 1917 es traslladà a Nova York, on portà una vida que qualificà de "molt molt pobra i molt molt divertida". I el 1920, quan encara no havia fet els trenta, va publicar *A few figs from thistles*, que va causar certa polèmica perquè explorava obertament la sexualitat i el feminisme. Millay va ser obertament bisexual, amb poca discreció i sempre vivint intensament, la qual cosa li va valdre el mal nom de "la Byron femenina dels anys 20". La seva biògrafa, Nancy Milford, la qualificà d'"herald de la nova dona". El 1923 es casà amb Eugen Jan Boissevain, un home robust que s'autoproclamava feminista i que va mantenir la carrera de Millay, encarregant-se de les tasques domèstiques. Durant els seus 26 anys de matrimoni, tots dos van tenir nom-

brósos amants. Entre llibres de poemes i obres de teatre, compta amb una obra abundant. El seu llibre més aclamat en vida va ser *Fatal interview*, del 1932, 52 sonets d'exuberant romanticisme on parla d'antics amors, sota la influència d'Elizabeth Browning i Christina Rossetti, i també dels sonets de Shakespeare, com els que comencen: "Quan siguem vells i aquestes venes plenes d'alegria / siguin canals glaçats d'un corrent silenciós" o "L'amor no ho és tot: no és menjar ni beguda / ni és son, ni un sostre contra la tamborinada". Però no només utilitzà formes clàssiques: un dels seus exemples més reeixits en vers lliure és el poema *Primavera*, del qual Pere Ballart, al seu llibre *El riure de la màscara* (Quaderns Crema, 2007), fa una brillant anàlisi al comparar-lo amb el que va escriure Ferrater amb el mateix títol. Són dos poemes que defineixen perfectament els dos poetes: mentre que el de Ferrater manté el seu to habitual entre críptic i simbòlic, el de Millay retrata amb nitidesa el seu to conversacional, amb el qual moltes vegades apel·la al mateix objecte del poema: "¿Amb quin propòsit, abril, tornes cada vegada? / No n'hi ha prou amb la bellesa. / Ja no pots calmar-me amb la vermellor / de les fulletes que s'obren, enganxoses". Per acabar amb una violenta imprecació contra la primavera que acaba englobant la vida sencera: "No és només que sota terra els cucs es mengin / els cervells dels homes. / La vida en si / no és res, / una copa buida, un tram d'escala sense catifa. / No n'hi ha prou que cada any, sota aquest turó / l'abril / arribi com un idiota, barbotejant i escampant flors", en una clara al·lusió al *Macbeth* de Shakespeare.

Original, la poesia de Millay sap trobar angles inesperats en poemes com *Barbablava* i crear una inesperada oda a l'amistat a *Nosaltres parlem d'impostos i et dic amic*. Per al meu gust, un dels millors llibres que ens ha portat aquest any. ♦♦

L'AMOR NO HO ÉS TOT
EDNA ST. VINCENT MILLAY
QUADERNS CREMA
TRADUCCIÓ DE MARCEL RIERA
288 PÀG. / 18 €

L'ESCUMA DE LES LLETRES

LLUÍS A. BAULENAS

Som quixotescos?

Com més s'acosti el dia 1 d'octubre, més ens acostarem tots plegats a l'estimat Quixot. Cada vegada més estarem entre la ficció i la realitat, entre el seny i la bogeria. Empar Moliner proposava en aquest diari que si Colau no deixa l'Ajuntament per votar, que almenys permeti okuparlo per fer-ho, donat el tracte exquisit que té amb els okupes. És fantàstic. Que no són gegants sinó molins? No, no, són gegants i són molins, les dues coses alhora. I aquí ens teniu, fent de Quixots, a punt de pagar les urnes a la catalana, com cal, entre tots, a tant per cap. Si cal es farà. No sé si Cervantes era català, però sí que els catalans som quixotescos en més d'una ocasió. No crec que ara mateix hàgim perdut el seny. Com més temps passa, en canvi, més tenim la sensació que ens enfrontem a tot i tothom. Vam celebrar amb alegria el cinquè centenari de la mort de Cervantes. És un autor que sempre va tractar bé Catalunya i Barcelona. De fet, la capital catalana és l'única ciutat del llibre que apareix descrita amb un cert detall (una de les raons en què se sustenta la teoria de l'autoria catalana). Visca el Quixot i endavant les atxes. Diuen que l'esteticisme ens perd, ja que som mediterranis, a més de llatins. És un altre tret diferencial. ¿És per això que Catalunya és una de les terres on més s'ha estimat i s'estima el Quixot? Com més dies passen, més tenim la sensació que ja no hi ha marxa enrere. L'ONU, la Unió Europea, els Estats Units, van manifestar-se contra la independència d'Eslovènia i Croàcia, ara just fa 25 anys. Només va caldre que Alemanya reconegués Eslovènia i es va acabar la història. Tots van anar-hi darrere. Repeteixo, visca el Quixot i endavant les urnes.

El Quixot al Grec

És per això que no puc deixar de recomanar una de les aportacions més interessants de la campanya del Grec que tot just comença la setmana entrant. Es tracta de *Les véritables aventures de Don Quichotte*, una coproducció catalanoquebequesa, multidisciplinària, interpretada en francès, castellà i català on es combinen actors reals amb titelles i elements audiovisuals. Alonso Quijada torna a convertir-se en el Quixot per defensar les seves veritables aventures davant de falsificadors com Avellaneda. Text i idea originals de Philippe Soldevila, a partir del text cervantí. A partir del dia 13, a l'Almeria Teatre. ♦♦

L'APARADOR

ARA

NO-FICCIÓ

Vulgar lengua
PASOLINI
El Salmón

Uns dies abans de morir assassinat, Pier Paolo Pasolini va oferir una conferència sobre llengües minoritàries, i ho va aprofitar per tractar alguns dels temes que més li preocupaven: el genocidi consumista, l'educació, la censura i la tolerància, i el nou progressisme emergent.

NO-FICCIÓ

Deu dies que...
JOHN REED
Edicions de 1984

El periodista John Reed ha passat a la història gràcies a dos llibres d'un gran valor testimonial: les seves impressions sobre la Revolució Mexicana (recollides a *Mèxic insurgent*) i la crònica de la Revolució Russa, explicada a *Deu dies que trasbalsaren el món*, traduït al català per Roser Berdagué.

INFANTIL

Jo no soc la teva mama
MARIANNE DUBUC
Joventut

L'esquirol Otto viu al capdamunt d'un arbre i un bon dia troba una bola verda davant la porta de casa. De la bola en surt una criatura diminuta, rodona i peluda que creix a un ritme desmesurat. L'Otto li proposa d'anar a buscar junts la seva mare. Ho aconseguiran? El nou àlbum de Marianne Dubuc és preciós.